

Kimmo Malin
Suutolantie 12
17800 Kuhmoinen

Kuhmoisten kunnanhallitus

KANTELU

Hallintolain (434/2003, HL) 53 a §:n mukaan viranomaisen, siihen palvelussuhteessa olevan tai muun julkista hallintotehtävää hoitavan lainvastaisesta menettelystä tai velvollisuuden täyttämättä jättämisestä voi jokainen tehdä hallintokantelun *toimintaa valvovalle viranomaiselle*. Kantelun tekijän tulee esittää käsityksensä siitä, millä perusteilla tämä pitää menettelyä virheellisenä ja mahdollisuuksien mukaan tieto arvostelun kohteena olevan menettelyn tai laiminlyönnin ajankohdasta.

Kuntalain mukaan (410/2015, KL) 39.1,2 §:n mukaan kunnanhallituksen tulee vastata valtuuston päätösten valmistelusta, täytäntöönpanosta ja *laillisuuden valvonnasta*.

Kuhmoisten kunnanvaltuuston päätökset § 5–8, 30.1.2023 antavat aiheita kanteluun ainakin seuraavilta osin.

Valtuuston kokoustaltioinnin perusteella voi havaita, että sekä kunnanjohtaja että kunnanhallituksen puheenjohtaja antoivat valtuutetuille ilmeisen perusteetonta tietoa valtuuston harkintavallan rajoista kaava-asioissa. Puheenvuorojen perusteella jää käsitykseen, että lainmukaisen prosessin perusteella kunnanvaltuustolla ei ole muuta mahdollisuutta kuin hyväksyä kaavamuutokset. Kanta on vastoin vallitsevaa oikeustilaa. Kunnanvaltuustolla on laaja harkintavalta kaavojen hyväksymisessä eikä se ole sidottu maanomistajien tai kenenkään muunkaan kantaan asiassa. Ranta-asemakaavoituksessa on erikseen vielä huomattava, että kunnalla ei ole mahdollisuutta estää maanomistajalähtöisen kaavoituksen prosessia, mutta harkintavaltaa on nimenomaan käytettävissä kunnanvaltuuston hyväksymispäätöksen yhteydessä. Kaavoituksessa tyypillisesti lainmukaisia vaihtoehtoja on useita ja niiden sisällä tehtävät valinnat kuuluvat juuri kunnanvaltuuston päätösvaltaan.

Valtuutettujen sekä yleisön on voitava luottaa siihen, että valtuuston kokouksissa käytetyt kateederipuheenvuorot vastaavat voimassa olevan oikeuden sisältöä eivätkä ole perusteettomasti osapuolia leimaavia. Valtuutettujen on voitava luottaa siihen, että valmistelu on puolueetonta kaikkia valtuutettuja kohtaan ja että myös toiseen suuntaan vaikuttavat argumentit tuodaan reilusti esiin. Kunnanvaltuuston keskeinen tehtävä kaavamuutosten käsittelyssä on alueidenkäyttötarkoituksissa valitun linjan johdonmukaisuuden ja tulevaisuuteen suuntautuvien vaikutusten arviointi. Tässä

arvioinnissa maanomistajien yhdenvertaisella kohtelulla on olennainen merkitys. Se, että näistä periaatteista ja arviointikriteereistä kiinnipitäviä valtuutettuja leimataan välillisesti kunnan edun vastaisiksi toimijoiksi, on demokratiaa halventavaa ja osoittaa ymmärtämättömyyttä maankäytön suunnittelun järjestelmää kohtaan.

Valtuuston kokous antaa huolestuttavan kuvan kunnan kaavapäätöksenteon tilasta. Valtuustopuheenvuorojen perusteella on pääteltävissä, että kaavapäätöksentekoa taustoittavan seminaarin asiantuntijoina on kuultu kaavoja laatineita konsultteja. Tilanne vastaa sitä, kuin jos kiinteistön ostaja käyttäisi ostettavan kohteen hinta-arvion oikeellisuuden arvioinnissa kohteen myyntitoimeksiannon myyjältä saanutta kiinteistönvälittäjää. Epäilemättä välittäjä useimmiten on asiantuntija, mutta hänen pääasialliset intressinsä ovat muualla kuin ostajan parhaassa. Vastaavasti ei kaavakonsultti ole mikään puolueeton asiaesittelijä, jota kunnan tulisi objektiivisuuteen pyrkivässä päätöksenteossa ja julkisen vallan käytössä hyödyntää.

Kaikista huolestuttavin piirre päätöksentekomenettelyssä on ollut kunnan kaavoitusasiantuntijan toimeksiantosuhde kaavakonsulttiin. Asiakirja-aineistosta on nähtävissä, että kaavoitusasiantuntija on laatinut luontoselvityksen Pyhänpään ranta-asemakaavan muutoksesta. Tämä on hänen oikeutensa, mutta lienee täysin selvää, että kunta ei voi hyödyntää tällaista sidonnaisuutta omaavaa henkilöä oman julkisen vallan käyttönsä valmistelussa (esim. maankäyttöjoostossa) ainakaan kyseisessä asiassa. Tähän velvoittaa jo hallintolain esteellisyyssäätelykin. Vahva epäily objektiviteetin vaarantumisesta nousee esiin muissakin listan asioissa. Ylipäätään on todettava, että konsulttisopimussuhteisen kunnan kaavoitusasiantuntijan käyttö on täysin piilossa kaikelta julkiselta kontrollilta eikä häntä sido myöskään viran mukanaan, ainakin periaatteellisesti, tuoma puolueettomuus ja riippumattomuus.

Tehtyjen päätösten sisällöstä sanottakoon lopuksi seuraavaa. Päätösten perusteella ulkopuolisen on täysin mahdotonta arvioida, mikä on kunnan linja tulevassa ranta-asemakaavoituksessa ja rantayleiskaavojen muutoksissa. Tai toisaalta linja on selvä, juuri mitään pidäkkeitä muutoksille ei enää ole nähtävissä. Kun mikä tahansa on mahdollista, ei liene tarpeen myöskään laajempi rantayleiskaavojen tarkistusprosessi. Kuntastrategian mukaista myönteisen kuntakuvan ylläpitämistä on se, että aikanaan tehtyihin perusteltuihin kaavoitusratkaisuihin tyytyneitä ja niiden mukaan eläneitä maanomistajia ei aseteta sattumanvaraisesti eri asemaan niiden kanssa, jotka valmistelukoneiston puutteita maksimaalisesti hyödyntäen vievät läpi milloin minkäkinlaisia kaavamutoksia.

Edellytän, että kunnanhallitus ryhtyy laillisuusvalvontatehtävänsä vuoksi toimenpiteisiin edellä mainittujen epäkohtien korjaamiseksi tehtyihin päätöksiin liittyen jo täytäntöönpanovaiheessa mutta myös tulevaisuutta silmällä pitäen.

Kuhmoisissa 6.2.2023

Kimmo Malin